

LANDSBY FÆLLESSKABET

Høringssvar fra LandsbyFællesskabet

Den 21. november 2024

Høring af Kommuneplantillæg 21-14: Tematillæg for større solcelleanlæg og vindmøller samt miljørapport

Indledning

Landsbyfællesskabet vil gerne kvittere for, at Skanderborg Kommune ikke blot lader placeringerne af VE-anlæg afhænge af tilfældige VE-udvikleres forslag/projekter, men har valgt en dialogbaseret fremgangsmåde, hvor reel inddragelse af lokalsamfundet vil komme til at spille en afgørende rolle for udformning og placeringen af de endeligt udvalgte projekter.

Vi ser frem til at følge processerne med spænding og håber, at det bliver gode processer, hvor beslutninger træffes i samarbejde med naboer og lokalsamfund på fair betingelser.

Samtidig vil vi - som nævnt i vores tidligere høringssvar - kraftigt råde de relevante politiske udvalg til at deltage i møder med lokalsamfundet.

LandsbyFællesskabet har naturligvis nogle fokuspunkter.

LandsbyFællesskabet anser det som en bunden opgave for kommunen at sikre lokal opbakning i de projekter, som planlægges gennemført.

VE-projekter skal bygge på lokale involverende processer, der sikrer lokal opbakning og lokale gevinster. Vi opfordrer derfor kommunen til at lade dette være førsteprioritet, når projekter skal udvælges (og ikke f.eks. størrelse).

De nærmeste naboer skal inddrages direkte, og derudover bør lokalrådene, borgerforeninger mv. være en direkte indgang for lokalbefolkningen med henblik på at opnå indflydelse på projekterne.

Lokalt ejerskab kan være en af vejene frem. Det er billigere for projektselskaber at bygge vindmøller på land end på vand. Der er økonomi i projekterne til, at lokalsamfund og naboer kan få en langt større bid af kagen, end hvad tilfældet er i dag. Kun med en fair fordeling mellem gevinster og byrder kan VE på land være med til at udvikle landdistrikterne frem for at afvikle dem. Kommunen bør stille krav om, at lokalsamfundet kan blive en økonomisk del af projektet.

Geografisk spredning

Der er risiko for at skævvride kommunen ved at koncentrere placeringen af VE anlæg og andre infrastrukturprojekter i en begrænset del af kommunen. Vi er derfor tilfredse med at se, at der er valgt 5 VE-anlæg med en bred geografisk placering, uden at dette på nogen måde er en stillingtagen til de 5 projekter.

Det er vigtigt, at der også tænkes i og gives tilladelse til mindre anlæg, så man på den måde bedre kan sprede anlæggene, bedre kan indpasse dem i en natur- og befolkningstung kommune - og lokale dermed bedre kan 'leve med' projekterne.

Egnede arealer langs motorvejene, i industriområder mm.

Helt overordnet så vi gerne, at kommunen spillede en meget aktiv rolle f.eks med at finde egnede arealer langs motorvejene, i industriområder og lignende. Vi kunne ønske os, at det blev prioriteret, at solceller opstilles i eller i tilknytning til allerede eksisterende industrialiserede områder, langs motorveje m.m., og at kommunen stod for planlægningen.

Solceller på bygninger kan bidrage til at nå målet.

Selvom solcelleanlæg kun kan dække en begrænset del af behovet, er det afgørende at fremme en målrettet udbredelse af disse, både på private og offentlige bygninger.

Det handler simpelthen om at sikre en balanceret indsats, hvor *alle* skal bidrage til at opnå fælles klimamål. Dette oplæg om landområder bør suppleres med et tilsvarende for byområder. Dette vil bidrage til at minimere behovet for yderligere løsninger i landområderne og sikre en retfærdig fordeling af ansvaret for den grønne omstilling. Videre vil det sende et stærkt signal til indbyggerne i både de større byer og i landsbyerne om, at Kommunen ikke kun plukker de lavthængende frugter men tager ansvar for, at målet nås på den mest hensynsfulde måde omend det ikke bliver den mindst bøvlede vej til mål.

Vi anbefaler derfor, at der indføres krav om etablering af solceller på alle nye kommunale bygninger.

Mangelfulde kompensationsordninger

De lovmæssige kompensationer er i mange tilfælde for små til på rimelig vis at dække gener og værditab. Bedre kompensation til naboer, lokalsamfund og kommune er en hjørnesten ift. at sikre lokal opbakning til nye VE-anlæg. Det er en grundforudsætning, at naboer, som oplever værditab på deres ejendom, kan få fuld erstatning.

Dette er muligvis ikke noget, kommunen kan stille krav om. Skanderborg Kommune er alligevel afgørende for, at lokalsamfundet kan lave frivillige forhandlinger. Når først projektet er godkendt, så er der ikke mere at forhandle om. Ved at vægte lokal opbakning administrativt og politisk højt, er det muligt at presse udviklerne til gode projekter. På den måde er det muligt at finde de mest velegnede placeringer med færrest mulige gener - og skulle enkelte naboer blive berørt, skal de kompenseres fuldt ud.

Et eksempel kunne være, at en andel af produktionsværdien skal gå til lokalsamfundet ([Landdistrikterne Fællesråd foreslår 15%](#)) fordeles mellem naboer, lokalsamfund og kommunen, også kaldet de tre aktører. Først og fremmest skal naboer kompenseres. Er der noget tilbage, kan resten gå til lokalsamfundet og dernæst kommunen.

Hegn med hurtig opvoksning

Der skal være klart definerede regler for beplantning rundt om solcelleparker. Ansøger bør ligeledes dokumentere en plan for en hurtig og velplejet opvoksning gerne med hjemmehørende arter, der gavner biodiversiteten og måske iblandt noget vintergrønt, som også skjuler anlægget om vinteren.

Det er yderst vigtigt, at der stilles krav om, at beplantningen plejes i tre år, herunder renholdes. Det er af kæmpe betydning for, hvor hurtigt planter vil gro. Man kan f.eks. stille krav om, at levende hegn, som min. efter 3 år skal have samme højde som solcellepanelerne. Og hvis dette ikke overholdes, udbedrer kommunen for solcelleparkens regning.

Hvad sker der hvis projektselskabet går konkurs?

Som i alle andre 'ægteskaber' - er det vigtigt i 'fredstid' at lave aftaler om, hvordan man kan komme ud af det på en god måde ved 'partner-skitte' eller afvikling. Aftalerne bør tinglyses, så en evt. ny ejer af parken (kapitalfond m.v.) er klar over aftalen, og de forpligtelser, der er indgået. Der skal stilles en relativt stor bankgaranti, således at man i tilfælde af konkurs kan sikre at området ryddes.

Anlæggene må ikke forurene

Det giver sig selv, at anlæggene ikke må forurene. Vi er enige i, at der forud for etablering af anlæggene skal laves en VVM-redegørelse (redegørelse for anlæggets påvirkning af miljøet) som fokuserer netop på mulige forureningsrisici og som skal i offentlig høring.

Krav til kvaliteten af de opstillede anlæg er derfor afgørende. Delvist nedbrudte eller ødelagte solceller og rørføringer kan udgøre en højere forureningsrisiko, end når solcellerne er nye og intakte.

For at undgå frostsprængninger er væsken tilsat frostsikringsmiddel, som normalt omfatter stoffet tolyltriazol, der er en kendt forureningskomponent i grundvandet i lufthavne, hvor stoffet har været anvendt som flammehæmmer i midler til afisning af fly. Spild med solvarmevæske vurderes derfor at udgøre en potentiel risiko for skadelig påvirkning af overfladevand og naturområder (Jordforurening fra solvarmeanlæg, Miljøstyrelsen, 2021)

Det er dog muligt at anvende alarmsystemer, der aktiveres helt ned til meget små lækager og spild. Dette bør være et krav til opstilleren, at der anvendes et alarmsystem. Desuden bør det forlanges, at eventuelle lækager og spild skal undersøges og oprensnes straks for at forhindre forurening til omkringliggende områder og vandmiljø.

Endelig bør det være et krav til opstilleren, at VE anlæg fjernes igen på forsvarlig vis, når de bliver defekte, nedbrudt, ineffektive eller på anden vis ikke fungerer længere.

Støj

Både for solcelleanlæg og vindmøller er det meget vigtigt at støjen minimeres. For vindmøller bla. ved ikke nødvendigvis at holde sig til den lovpligtige minimumsgrænse, på 4 gange møllens højde, men gerne søger placeringer længere væk fra beboelse.

Transformerstationer og inventar skal placeres længst muligt væk fra berørte husstande. Der KAN være lidt støj fra inventar (ikke meget, men dog).

Afstand

For solcelleparker er grænsen i bekendtgørelsen mindst 100 m afstand til f.eks. landsbyer. Vi foreslår, at Skanderborg søger at tilstræbe en højere minimumsgrænse på 200-400 meter væk fra bebyggelse. En undersøgelse fra Tænketanken Kraka viser, at en solcellepark forringer ejendomsværdien på huse inden for 400 meter, særligt indenfor de første 200 meter.

Denne grænse bør passes i de konkrete tilfælde af lokalsamfundet, i dialog med kommunen, og afhænger meget af landskabet i de konkrete situation. Ligeledes bør landsbyer ikke omkranses af et anlæg på flere sider (med mindre de selv ønsker det).

Solrefleksioner

Det bør være et specifikt krav, at naboer ikke må blive blændet af solrefleksioner i solpanelerne.

Fremme af natur og biodiversitet

Alle solcelleanlæg på jordområder bør have en naturbeskyttelsesfunktion, således at arealet under solcellerne benyttes til fremme af natur og biodiversitet og beskyttelse af grundvand m.m. Anlæggene skal udformes, så de kan blive til rekreative områder for mennesker og dyr

Inddrag ikke eksisterende rekreative- og naturområde

Det er vigtigt, at eksisterende rekreative- og naturområder ikke forringes eller afvikles for at give plads til solceller.

Kommunens retningslinjer skal håndhæves

Det er vigtigt at borgere ikke er i tvivl om, at kommunens retningslinjer håndhæves, og at der er mulighed for reelle sanktioner.

Overholdes kravene ikke, bør der være reelle sanktioner, således at boligejerne føler sig sikre på, at kravene overholdes. Planter der f.eks. ikke et tilstrækkeligt levende hegn, bør der være en sanktion, f.eks. at kommunen inden for en kort frist foretager beplantning på ejerens regning.

Kodeks for godt naboskab

Der bør udarbejdes et "Kodeks for godt naboskab", som beskriver den lokale involvering gennem hele processen og efterfølgende driftsperiode - gerne med udgangspunkt i de erfaringer, som nu opnås i de 5 udvalgte VE projekter. Landsbyfællesskabet medvirker gerne ved udarbejdelsen af et sådant kodeks. Elementer i Kodeks for godt naboskab bør indeholde opfordringer til:

- At ansøger skal dokumentere en grundig plan for, hvordan lokalt ejerskab opnås.
- At projektudviklere allokere midler til lokalområdet – både under opstart og med en løbende andel af den årlige fortjeneste
- At aftalerne tinglyses, så en evt. ny ejer af parken (kapitalfond m.v.) er klar over aftalen, og de forpligtelser, der er indgået.
- At den lovpligtige grønne pulje bør tilfalde lokalområdet, som bliver berørt

- At de nærmeste naboer, der forventes at opleve de største forandringer og gener, herunder mistet ejendomsværdi, bliver kompenseret fuldt ud - og derudover få størst andel i projektets værdiskabelse.
- At ansøger skal dokumentere en plan for en hurtig og velplejet opvoksning gerne med hjemmehørende arter, der gavner biodiversiteten og måske iblandt noget vintergrønt, som også skjuler anlægget om vinteren.
- At der etableres en lokal følgegruppe, der sammen med udvikler og kommunen følger anlægget i hele dets levetid fra den tidlige ideudvikling og mange år frem.

Revurdering af målsætningen

Afslutningsvis vil vi tillade os at stille spørgsmålstegn ved kommunens beslutning om at vi skal være 100% selvforsynende med strøm. Skanderborg Kommune er en del af det midtjyske Søhøjland og har derfor meget store arealer af høj landskabelig værdi. Derudover er vi en folkerig kommune. Det er derfor en vanskelig opgave at placere VE anlæg svarende til 100% selvforsyning.

Dertil mener vi at Skanderborg Byråd helt unødvendigt har skabt en situation hvor der hastes en proces igennem ved at overpræstere på DK 2020 målene som kun foreskriver 70% reduktion i 2030 og 100% i 2050.

Ifølge "Vindkort over Danmark", får man kun ca. halvt så meget effekt ved at stille en vindmølle i Skanderborg-området, som ved at stille den ved en vestvendt kyststrækning. Dette gør ikke opgaven nemmere.

Desuden så vi gerne, at man også tager hensyn til, hvor meget grøn strøm, der allerede produceres i kommunen, således at man ikke kommer i en situation, hvor man "beslaglægger" arealer, der blot producerer strøm til eksport.

Bedste hilsner fra LandsbyFællesskabet i Skanderborg Kommune